

ЗВІТ

про діяльність навчально-наукового інституту педагогіки і психології протягом 2022 року

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології (ННПП) більше 20-ти років здійснює свою діяльність як один з провідних структурних підрозділів СумДПУ імені А.С. Макаренка. Зародившись у 2001 р. як соціально-гуманітарний факультет, ННПП стрімко розширював свої навчальні горизонти й підкорював наукові вершини, і нині він має пропозицію здобуття вищої освіти на вісьмох освітніх напрямках: за дев'ятьма освітньо-професійними програмами бакалаврського рівня та одинадцятьма освітньо-професійними програмами магістерського рівня.

Інститут продовжує тримати високу інтелектуальну планку навіть під час війни, створюючи цим фундамент для успішного розвитку і відбудови держави після перемоги, запровадження механізмів ліквідації наслідків збройної агресії не лише у матеріальній площині, а й в освітньо-науковій.

Потужний професорсько-викладацький склад шістьох кафедр ННПП готує висококваліфікованих фахівців для виховної, викладацької, навчальної та організаційної діяльності, мета якої – формування інтелігенції, котра професійно-творчими засобами сприятиме суспільному розвитку України. Випускники Інституту досягають успіху на сучасному ринку праці: працюють у дошкільних, загальноосвітніх і спеціальних навчальних закладах, службах у справах дітей та молоді, кризових центрах, установах соціального захисту, органах державної влади і місцевого самоврядування.

З кожним роком в ННПП збільшується кількість напрямів навчання. Протягом 2022 р. успішно пройдено **дві акредитації програм** третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти: спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки (гарант програми д.п.н., проф. Бойченко М.А.) та спеціальності 016 Спеціальна освіта галузі знань 01 Освіта / Педагогіка (гарант програми д.п.н., проф. Бондаренко Ю.А.). З вересня поточного року розпочато підготовку фахівців за моноспеціальністю на другому (магістерському) рівні вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта (спеціалізація

016.02 Олігофренопедагогіка) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка (Гарант програми к.п.н., доц. Косенко Ю.М.).

польськими колегами.

У рамках міжнародної співпраці укладено угоду між ННІПП СумДПУ та Вроцлавським університетом. У рамках угоди проведено онлайн зустрічі викладачів кафедри дошкільної і початкової освіти і викладачів кафедри спеціальної та інклюзивної освіти з

Попри складний час в ННІПП продовжується **участь у міжнародних проєктах**. Кафедрою педагогіки подано заявку та отримано перемогу в конкурсі наукових проєктів, спрямованих на розвиток української освіти й наукових досліджень, від Української асоціації дослідників освіти (проф. Бойченко М.А. і доц. Чистякова І.А.). Кафедрою дошкільної і початкової освіти продовжено участь у Фінському проєкті «Фінська підтримка реформи української школи» («Навчаємось разом») за «Програмою підготовки тренерів ЗВО/ЗФПО» (ст. викл. Білер О.С., доц. Васько О.О.) та у Проєкті «Сприяння освіті» у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (Постанова Кабінету Міністрів України № 630 (зі змінами) про взаємодію МОН України та фондом LEGO (Королівство Данія) (доц. Бутенко В.Г., доц. Васько О.О., ст. викл. Білер О.С.)

Від кафедри психології підготовлено **грантову пропозицію** для конкурсу проєктних заявок «Надзвичайна підтримка громадянського суспільства та ЗМІ у відповідь на війну в Україні», що фінансується Європейським Союзом, Чорноморським трастом регіонального співробітництва (BST), проєктом Німецького фонду Маршалла.

Протягом 2022 р. викладачі ННІПП успішно інтегрувалися до європейського освітнього і дослідницького простору, здійснюючи **міжнародну академічну мобільність**:

- к.п.н., доц. Пономаренко Л.І. (кафедра соціальної роботи і менеджменту СКД) взяла участь у Міжнародному тренінговому курсі «Що таке гендерна чутливість?» (Берлін, Німеччина) від програми ЄС Erasmus+;

- д.п.н., доц. Коваленко Н.В. (кафедра психології) – у тренінговому курсі Міжнародній Erasmus+ програмі «DigUpSkill» (Бухарест, Румунія).

Незважаючи на введення в країні воєнного стану, не втрачає своєї актуальності **підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників ННІПІ**. Викладачі кафедри психології взяли участь у науковому стажуванні за Програмою Австрійської академії наук: JESH-Ukraine на базі Віденського університету (д.п.н., доц. Коваленко Н.В.); у Міжнародному вебінарі «Неформальна освіта у підготовці фахівців гуманітарних спеціальностей: досвід країн ЄС та України» на базі Інституту Науково-дослідного Люблінського науково-технологічного парку та IESF Міжнародної фундації науковців та освітян у Республіці Польща (д.псих.н., проф. Кузікова С.Б., д.філос.н., доц. Вертель А.В., к.псих.н., доц. Щербак Т.І.).

Викладачі кафедри дошкільної і початкової освіти долучилися до Міжнародної програми підвищення кваліфікації керівників закладів освіти і науки, а також педагогічних та науково-педагогічних працівників у рамках Міжнародного освітнього проекту «Схід-Захід» (ст. викладач Білер О.С.; к.п.н., доц. Бутенко В.Г.; к.п.н., доц. Васько О.О.); до Міжнародного стажування в м. Краків Республіки Польща за програмою підвищення кваліфікації «Фандрейзинг та організація проектної діяльності в закладах освіти: європейський досвід» (к.пед.н., доц. Колишкіна А.П.).

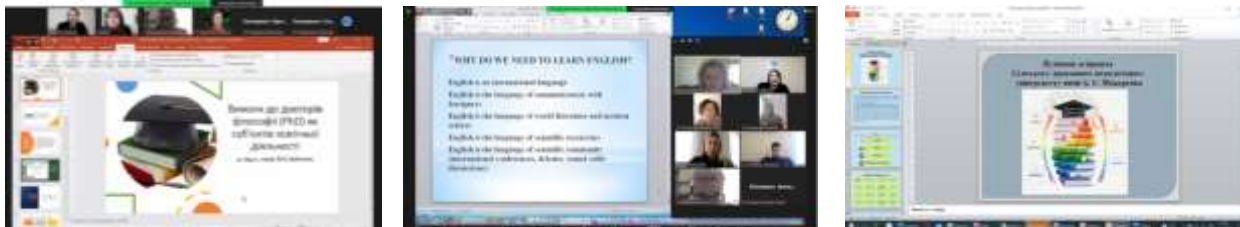

У 2022 р. підвищено якісні показники професорсько-викладацького складу ННІПІ завдяки **отриманню атестатів доцентів** кандидатами пед. наук, старшими викладачами Бутенко В.Г., Ключком О.О., Пономаренко Л.І.

З метою примноження наукового потенціалу ННІПІ на кафедрі педагогіки **відкрито наукову школу** з проблем розвитку обдарованої особистості в закладах загальної середньої, позашкільної та вищої освіти в

розвинених країнах світу та Україні (керівник – д.п.н., проф. Бойченко М.А.).
Продовжують свою діяльність наукові школи для аспірантів та магістрантів:
Зимова наукова школа для аспірантів 1 курсу, Осіння наукова школа
«Путівник аспіранта СумДПУ імені А.С. Макаренка» для аспірантів 1 курсу,
Школа молодого дослідника (lkzx vfuscnhfynsd) та Літня наукова школа
«Подорож Країною позашкілля» для магістрантів ОПІ Освітні, педагогічні
науки (Позашкільна освіта).

У період соціальних ризиків особливої актуальності в ННПП набуває залучення **стейкхолдерів** до практично орієнтованої підготовки здобувачів вищої освіти. Кафедрою соціальної роботи і менеджменту СКД до освітнього процесу залучаються:

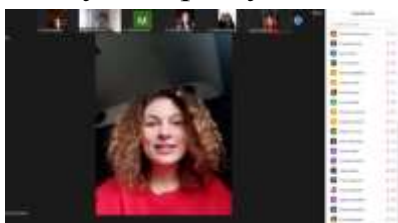
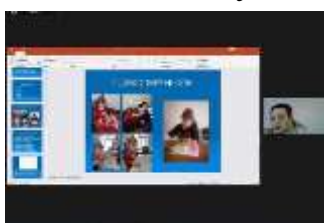
- директор Сумського обласного департаменту соціального захисту населення Мусіяка Л.П.;
- директор Сумського обласного ЦСС Шевченко Т.Ю.;
- психолог I категорії Психологічної служби СумДПУ імені А.С. Макаренка, к.п.н. Ратєєва В.О.;
- співзасновниця Креатив-групи аніматорів «Давай грай!» Шевченко Т.С.

Протягом року в ННПП активно використовується один з найбільш зручних варіантів обміну досвідом в умовах дистанційного навчання – **гостьові онлайн-лекції**. Такий формат професійного спілкування наразі є сучасним, доступним і зручним, адже гостьовим лекціям властива головна ознака традиційного семінару – інтерактивність. Протягом 2022 року з гостьовими лекціями до здобувачів вищої освіти ННПП було запрошено:

- директора академічної спілки Modern Education & Research Institute Царанок К. (Брюссель, Бельгія) з лекцією «Цифровий етикет в спеціальній освіті»;
- завідувача Ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти Воротинцеву О.О.;
- доктора філософії, методиста КЗ Сумської обласної ради обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю

Пархоменко І. В. з лекцією «Національно-патріотичне виховання молоді: сучасні виклики і перспективи»

- директора КУ Сумський НВК №16 імені Олексія Братушки «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад» Сумської міської ради Позняк О.С.;
- очільницю БО «Благодійний фонд “Перший Сумський Гуманітарний Штаб”» Гриник К.В. з лекцією «Психологічні особливості волонтерської діяльності»;
- старшого судового експерта сектору криміналістичних та психологічних досліджень Сумського відділення ННЦ «ІСЕ ім. засл. професора М.С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України Бабич С.Л. з лекцією «Основні завдання судової психологічної експертизи в сучасних умовах»;
- викладача Академії мистецтв імені Павла Чубинського, модератора Міжнародної тренінгової платформи «Лабораторія Гри» Мирошниченка В. з лекцією «Культурно-дозвіллева діяльність дітей у дитячому оздоровчому таборі в умовах воєнного періоду» та ін.

Своєю чергою, відповіддю ННПП стали проведені гостьові лекції від проф. Боряк О.В. для студентів І курсу Вроцлавського університету спеціальності Супроводу раннього розвитку дитини, кафедри психології розвитку та патопсихології маленької дитини (Республіка Польща); викладача Шевченко Т.С. для студентів ІІІ і ІV курсів спеціальності «Менеджмент СКД» Академії мистецтв імені Павла Чубинського на тему «Професійні компетентності у сфері соціокультурної анімації».

Попри широкомасштабну російську агресію проти України незмінним напрямом міжнародної співпраці виступають **міжнародні проєкти академічної мобільності студентів**, зокрема:

- студенти ІV курсу спеціальності 231 Соціальна робота Бриньова Є., Логвиненко М., Сальник А. протягом року навчаються за Програмою подвійного диплому в СумДПУ імені А.С. Макаренка і Гуманітарно-природничому університеті імені Яна Длугоша (м. Ченстохов, Польща);

- студентка IV курсу спеціальності 232 Соціальне забезпечення Гриценко В. стала учасницею міжнародного проєкту за підтримки програми Еразмус+ «Медійні Акулята: вдосконалюємо медіаграмотність»;
- аспірантка спеціальності 016 Спеціальна освіта Гузь І. взяла участь у програмі міжнародної академічної мобільності «Новітні підходи до викладання: міжнародний аспект» (університет в Мальтене / Istanbul New Century University).

Цього року започатковано **дуальну освіту**, яка покликана налагодити співпрацю ННПП з ринком праці та створити для здобувачів вищої освіти реальні умови для вивчення теоретичного матеріалу на практиці. Наразі за дуальною формою навчання вищу освіту за ОС Бакалавр здобуває студентка IV курсу спеціальності 013 Початкова освіта Гуйва Ольга.

Окремим напрямком здобуття вищої освіти в ННПП виступає **неформальна освіта студентів**, яка навіть у складні для країни часи не втрачає своєї популярності серед нашого студентства. Протягом року студентки III курсу спеціальності 231 Соціальна робота Андрухова К. та Лісяна А. за сприяння ГО «Ліга сучасних жінок» взяли участь у «Воркшопі із втілення програми зі зміни соціальних норм щодо запобігання домашньому насильству в українських громадах»; студентки II-IV курсів спеціальностей 231 Соціальна робота і 028 Менеджмент соціокультурної діяльності отримали нові знання і навички з проблеми протидії гендерно зумовленого насильства в рамках тренінгової програми «Обізнана і захищена»; студентки II курсу спеціальностей 231 Соціальна робота Гнетко Є., Карпенко А., Маньковська Є. та спеціальності 232 Соціальне забезпечення Бала Є. в рамках вивчення дисципліни «Гендерна педагогіка і психологія» пройшли онлайн-курси «Гендерно орієнтоване врядування».

За ініціатииви Лабораторії проблем інклюзивної освіти (керівник – проф. Бондаренко Ю.А.) організовано і проведено в умовах неформальної освіти практико-орієнтований вебінар «Різні формати АВА в реаліях України» зі здобувачами освіти II і III рівнів вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта.

Від початку в Україні загарбницької війни у нових реаліях опинилися волонтери ННПП – волонтерський рух «Крок назустріч», волонтерський загін «Добрі справи» і волонтерський департамент студентського самоврядування Інституту, які за покликом душі протягом року збирали кошти на підтримку боєздатності військового формування Сумської області і закупівлю тактичних рукавиць, передавали харчові набори і теплі речі бійцям ЗСУ і ТО, виготовляли для них окопні свічки. Наразі силами студентсько-викладацького складу ННПП збираються кошти на тепловізор, якого потребують бійці 4-ї окремої танкової бригади 2-го стрілкового батальйону.

Окремим напрямом волонтерської діяльності навесні 2022 р. стала добровільна участь викладачів і студентів ННПП в гуманітарних ініціативах для цивільних громадян м. Суми та Сумської області. Вони працювали у Сумському штабі гуманітарної допомоги (збирали теплий одяг, взуття, харчі, медикаменти, перераховували гроші на потреби обласної тероборони); розвантажували і фасували продуктові набори для пільгових категорій сум'ян на базі ЗЗСО №26. Наразі силами волонтерів зібрано й передано необхідну санітарно-гігієнічну продукцію для самотніх літніх людей, які є клієнтами Сумського міського територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) «Берегиня».

Отже, 2022 рік став справжнім випробуванням для всіх нас. Початок війни в Україні вніс свої корективи в роботу і навчання кожного українця. Однак життя продовжується, і з 4 квітня 2022 року освітній процес в ННІП було відновлено з урахуванням потреб й можливостей усіх його учасників. Сьогодні навчальна, наукова і виховна діяльність в Інституті відбувається у безпечних для життя умовах, навчання здійснюється для студентів усіх спеціальностей, курсів та форм навчання у дистанційному форматі з використанням платформи Moodle. Заняття проходять у режимі онлайн з урахуванням поточних змін у графіку освітнього процесу та відповідно до затвердженого розкладу.